

Θεολογικὰ Χρονικὰ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΣΥΜΠΟΣΙΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018

1ο Σεμινάριο

Μελέτης τῆς Λειτουργικῆς Γλώσσας
καὶ Παράδοσης
τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας
«Λόγος καὶ μέλος τῆς Υμνολογίας
τοῦ Δωδεκαπλέου»

Τὸ Ἐργαστήριο Ἐλληνικῆς Γλώσσας τῆς Χριστιανικῆς Γραμματείας (Τμῆμα Θεολογίας) καὶ τὸ Ἐργαστήριο Λειτουργικῶν Μελετῶν (Τμῆμα Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας) τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ ἐγκαίνιασε σειρὰ ἐκπαιδευτικῶν Σεμιναρίων ποὺ στοχεύουν στὴ μελέτη καὶ ἀνάδειξη τῆς λειτουργικῆς γλώσσας καὶ παράδοσης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Εἰδικῶτερα, ἡ θεματικὴ τῶν Σεμιναρίων αὐτῶν ἔστιάζει στὸν λόγο, τὸ μέλος καὶ τὴν τάξη ἐνὸς λειτουργικοῦ ἢ ύμνογραφικοῦ κύκλου. Τὰ Σεμινάρια ἀπευθύνονται σὲ κληρικούς, ιεροψάλτες, κατηχητές ἀλλὰ καὶ κάθε ἐνδιαφερόμενο.

Στὸ πλαίσιο αὐτὸ καὶ σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ὀμάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινῆς Μουσικῆς (Τμῆμα Μουσικῶν Σπουδῶν ΑΠΘ) ἐντάχθηκε ἡ διοργάνωση τοῦ 1ου Σεμιναρίου μελέτης τῆς λειτουργικῆς γλώσσας καὶ παράδοσης μὲ θέμα: «Λόγος καὶ μέλος τῆς Υμνολογίας τοῦ Δωδεκαπλέου», τὸ ὅποιο φιλοξενήθηκε ἀπὸ τὴν Ιερὰ Μητρόπολη Νέας Κρήνης καὶ Καλα-

ναριᾶς, τὸ Σάββατο 13 Ιανουαρίου 2018 στὸ Προκόπειο Πολυδύναμο Εκκλησιαστικὸ Κέντρο. Τὸ Σεμινάριο περιελάμβανε σύντομες θεωρητικὲς εἰσηγήσεις ποὺ συνοδεύτηκαν ἀπὸ συζήτηση καὶ ἀνάλυση σχετικῶν πρακτικῶν θεμάτων καὶ προβληματισμῶν.

Ἐπιστημονικὴ Ήμερίδα
Θεολόγων - Κοινωνιολόγων:
«Ἡ ήθικὴ τῆς πράξης:
ἡ κοινωνικὴ φροντίδα
στὴν Ελλάδα τῆς κρίσης»

Η Ιερὰ Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Βλατάδων, τὸ Πατριαρχικὸ Ιδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν καὶ ἡ Περιφερειακὴ Διεύθυνση Ἐκπαίδευσης Κεντρικῆς Μακεδονίας διοργάνωσαν Ήμερίδα μὲ θέμα: «Ἡ ήθικὴ τῆς πράξης: ἡ κοινωνικὴ φροντίδα στὴν Ελλάδα τῆς κρίσης». Η Ήμερίδα πραγματοποιήθηκε τὴ Δευτέρᾳ 22 Ιανουαρίου 2018 στὸ Ἀμφιθέατρο τοῦ Πατριαρχικοῦ Ιδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν (Ι. Μ. Βλατάδων).

Ο ἑορτασμὸς
τῶν Τριῶν Τεραρχῶν
στὸ Εθνικὸ καὶ Καποδιστριακὸ
Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν

Ο ἐπίσημος ἑορτασμὸς τῶν Τριῶν Τεραρχῶν τὴν Ιερὰ Μητρόπολη Νέας Κρήνης Παιδείας τοῦ

Έθνικού καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν πραγματοποιήθηκε τὴν Τρίτη 30 Ἰανουαρίου 2018 στὴ Μεγάλῃ Αἴθουσα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὸ πρόγραμμα τῆς τελετῆς περιελάμβανε προσφάνηση ἀπὸ τὸν Πρύτανη τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καθηγητὴ Μελέτιο-Ἀθανάσιο Κ. Δημόπουλο καὶ ὁμιλία τοῦ καθηγητῆ τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Μάριου Μπέγζου μὲ τίτλο: «Ἐλληνικὴ παιδεία καὶ παγκοσμιοποίηση». Ἡ Βυζαντινὴ Χορωδία τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν ἀπέδωσε ἐπίκαιαρους ὑμνους.

*Ο ἔορτασμὸς
τῶν Τριῶν Ιεραρχῶν
στὸ Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης*

Μὲ τὴν παρουσία τῶν Πρυτανικῶν Ἀρχῶν τοῦ ΑΠΘ καὶ τῆς Συγκλήτου τὴν Τρίτη 30 Ἰανουαρίου 2018 στὴν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ ΑΠΘ, πραγματοποιήθηκε ἡ Τελετὴ Ἐορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ιεραρχῶν καὶ τῆς ἀπονομῆς τιμῆς στὰ μέλη ΔΕΠ καὶ φοιτητὲς τῆς πανεπιστημιακῆς κοινότητας, ποὺ ἔλαβαν σημαντικές διακρίσεις ἀπὸ ἐθνικοὺς καὶ διεθνεῖς φορεῖς κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 2017.

Τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησε ὁ Ἀν. Καθηγητὴς τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ Κωνσταντίνος Κωτσόπουλος, μὲ θέμα: «Τρεῖς Ιεράρχες καὶ Υπεροχή Νεωτερικότητα».

*Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο
γὰ τὸν Ἅγιο Πλάτωνα
στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἐσθονίας*

Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο μὲ ἀφορμὴ τὴ συμπλήρωση 100 χρόνων, ἀφενὸς μὲν ἀπὸ

τὴν ἀνεξαρτητορία τῆς Ἐσθονίας (1918-2018), ἀφετέρου δὲ ἀπὸ τὴν εἰς ἐπίσκοπον χειροτονία τοῦ Ἅγιου Ιερομάρτυρος Πλάτωνος, πρώτου Ἐπισκόπου Ταλλίνης (1918), πραγματοποιήθηκε στὶς 16 Ἰανουαρίου 2018 στὴν Ἐσθονικὴ πρωτεύουσα τῆς Ταλλίνης. Τὸ Συνέδριο, τὸ διοργανώθηκε ἀπὸ τὴν Αὐτόνομη Ἐκκλησία τῆς Ἐσθονίας, ἔλαβε χώρα στὸ ἀμφιθέατρο τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης καὶ ἦταν ἀφιερωμένο στὸν Ἅγιο Πλάτωνα.

Οἱ ἔργασίες τοῦ Συνεδρίου ἄρχισαν μὲ τὴν ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ταλλίνης κ. Στεφάνου μὲ θέμα: «Μαρτυρία καὶ Μάρτυρες κατὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία». Στὴ συνέχεια ὠμήλησε ἡ κ. Anu Raudsepp, Καθηγήτρια Ἰστορίας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τάρτου μὲ θέμα: «Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἐσθονίας τὸ 1917-1918». Ἀκολούθησε ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Mart Laar, πρ. Πρωθυπουρογοῦ τῆς Ἐσθονίας καὶ ἀναγνωρισμένου ἰστορικοῦ καὶ συγγραφέως, μὲ θέμα: «Ἡ θρησκευτικὴ πολιτικὴ τῶν κομμουνιστῶν τῆς Ἐσθονίας στὴν ἐποχὴ τοῦ Ἅγιου Πλάτωνα».

Κατόπιν ὠμήλησε ὁ π. Andrei Sotsov, Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς στὴν Ταλλίνη, εἰδικευμένος στὴν τοπικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἴστορία, μὲ θέμα: «Ἡ ζωὴ τοῦ Ἐπισκόπου Πλάτωνα» καὶ τέλος ὁ πρωτοπρεσβύτερος Aleksander Serapik μὲ θέμα: «Τὸ μαρτύριο τοῦ Ἐπισκόπου Πλάτωνα καὶ ἡ διατήρηση τῆς μνήμης του».

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2018

*Ο ἔορτασμὸς
τοῦ Ἅγιου Φωτίου
ἀπὸ τὴν Ιερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἐλλάδος*

Τὴν Τρίτη 6 Φεβρουαρίου, στὴν Ιερὰ Μονὴ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τιμήθηκε,

ὅπως κάθε χρόνο, ή μνήμη του ἐν Ἀγίοις Πατρός ήμῶν Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Μεγάλου, δ ὅποιος εἶναι καὶ ὁ Προστάτης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ ἀπὸ τὴν Θεία Λειτουργία, στὴν ὅποια προεξῆρχε ὁ Μακαριώτατος Ἅρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ἀκολούθησε στὴν αἴθουσα τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ καθιερωμένη κοινὴ σύσκεψη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μὲ τοὺς Καθηγητὲς τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης.

Στὸν ἐφετινὸν ἑορτασμὸν ὁμιλητὴς ἦταν ὁ Ἑλλογιμώτατος κ. Ἐμμανουὴλ Περσελής, Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, μὲ θέμα ὁμιλίας: «Βυζαντινὴ Παιδεία, Ἡ Αγιος Φώτιος καὶ Νεοελληνικὴ Σχολικὴ Θρησκευτικὴ Ἀγωγή. Ἀλληλοαναιρούμενες ἢ ἀλληλοσυμπληρωμένες ἀφηγήσεις».

Διεπιστημονικὸ Συνέδριο
μὲ θέμα: «Θρησκευτικὲς κοινότητες:
Νομοκανονικὲς προσεγγίσεις ίστορικῶν
καὶ ἐπίκαιων ζητημάτων»
στὴν Ἀθήνα

Τὸ Πρόγραμμα Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν «Θεολογία καὶ Κοινωνία» καὶ ὁ Σύλλογος Μεταπτυχιακῶν φοιτητῶν καὶ Ὅποιψηφίων διδασκόντων τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἑθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διοργάνωσαν Διεπιστημονικὸ Συνέδριο μὲ θέμα: «Θρησκευτικὲς κοινότητες: Νομοκανονικὲς προσεγγίσεις ίστορικῶν καὶ ἐπίκαιων ζητημάτων», τὸ ὅποιο πραγματοποιήθηκε τὴν Πέμπτη 15 καὶ τὴν Παρασκευὴ 16 Φεβρουαρίου 2018 στὴν Αἴθουσα τοῦ Λόγου στὴ Στοὰ τοῦ Βιβλίου.

Δεύτερο Διεθνές Συνέδριο
«Ὀρθόδοξος Χριστιανισμὸς
καὶ Ἐπανεκτίμηση
τῆς Ἐπιστημονικῆς Γνώσης»
Ἀθήνα, 9-10 Φεβρουαρίου 2018

Τὸ Ἰνστιτούτο Ίστορικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Ἰδρύματος Ἐρευνῶν διοργάνωσε τὸ δεύτερο διεθνὲς συνέδριο τοῦ ἐρευνητικοῦ ἔργου Science and Orthodoxy around the World (SOW) στὶς 9 καὶ 10 Φεβρουαρίου 2018, μὲ θέμα: «Ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανισμὸς καὶ ἡ ἐπανεκτίμηση τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσης» (Orthodox Christianity and the Reassessment of Scientific Knowledge). Τὸ συνέδριο πραγματοποιήθηκε στὸ Ἑθνικὸ Ἰδρυμα Ἐρευνῶν (Ἀμφιθέατρο «Λεωνίδας Ζέρβας», Λεωφ. Βασιλέως Κωνσταντίνου 48) στὴν Ἀθήνα.

Μεταξὺ τῶν ὁμιλητῶν ἦταν διακεκριμένοι ἐπιστήμονες, ὅπως οἱ: Βασίλειος Μακρίδης, καθηγητὴς Θρησκειολογίας στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Erfurt, Gayle Woloschak, καθηγήτρια στὸ Northwestern University τῶν ΗΠΑ (εἰδικεύεται στὴ φαρμακοβιολογία καὶ τὴ βιονανοτεχνολογία), Ronald Numbers, ίστορικός τῶν ἐπιστημῶν καὶ Ὄμότιμος Καθηγητὴς τοῦ University of Wisconsin Madison καὶ ὁ Θύμιος Νικολαΐδης, διευθυντής Ἐρευνῶν τοῦ Ἰνστιτούτου Ίστορικῶν Ἐρευνῶν.

«Sources Chrétiennes»:
Ἐλληνικὴ καὶ λατινικὴ συμβολὴ στὸν
εὐρωπαϊκὸ πολιτισμό. Εὐρωπαϊκό Ἐπι-
στημονικὸ Συνέδριο στὴν Ἀθήνα

Μὲ ἀφορμὴ τὴν 75ην ἐπέτειο τῆς συλλογῆς Sources Chrétiennes (Χριστιανικὲς Πηγές), ποὺ ἀποτελεῖ τὴν κύρια ἐπιστημονικὴ ἔκδοση τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσης, στὴ γαλλικὴ γλώσσα, τὸ Ἰνστιτούτο Ἀνθρωπιστικῶν

Έπιστημῶν, τὸ Institut des Sources Chrétiennes, ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος, τὸ Centre Sèvres – Facultés Jésuites Paris, τὸ περιοδικό Σύναξη, ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λυών καὶ τὸ Ἰδρυμα «Ἄρτος Ζωῆς» διοργάνωσαν ἐπιστημονικὸ συνέδριο μὲ θέμα τὴν πνευματικὴ προσφορὰ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας στὴν οἰκοδόμηση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ συνέδριο πραγματοποιήθηκε στὴν Ἀθήνα, στὸ ίσόγειο τοῦ Πύργου Βιβλίων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, στὸ Κέντρο Πολιτισμοῦ Ἰδρυμα Σταύρου Νιάρχος, ἀπὸ τις 23 ὥς τις 24 Φεβρουαρίου 2018.

**Δεύτερη Ἐπίσια Διάλεξη
«εἰς μνήμην Ἰωάννου Μ. Φουντούλη»**

Τὸ Τμῆμα Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ διοργάνωσε τὴν B' Ἐπίσια Διάλεξη «εἰς μνήμην Ἰωάννου Μ. Φουντούλη». Ἡ Διάλεξη πραγματοποιήθηκε τὴν Τρίτη 13 Φεβρουαρίου 2018 καὶ ὥρα 18:00 στὴν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Παλαιοῦ Κτηρίου τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ Ἄλεξανδρος Παπαναστασίου.

Ἡ κα Sysse Gudrun Engberg, Ὁμότιμη Καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κοπεγχάγης, ἀνέπτυξε στὰ ἔλληνικὰ τὸ θέμα: «Ἡ λειτουργικὴ χρήση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στὴν Ἅγια Σοφία Κωνσταντινουπόλεως».

Ἡ διάλεξη ἐδόθη «εἰς μνήμην Ἰωάννου Μ. Φουντούλη».

Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἐρευνῶν,
Διεθνὲς Διεπιστημονικὸ Οἰκουμενικὸ Συνέδριο στὴ Θεοσαλονίκη μὲ θέμα: «Ἡ Οἰκονομικὴ καὶ Προσφυγικὴ Κρίση: Οἱ Πολιτικές, Θρησκευτικὲς
καὶ Πνευματικὲς Διαστάσεις»

Ολοκληρώθηκαν τὴν Παρασκευὴ 23.2.2018 μὲ ἐπιτυχία οἱ ἐργασίες τοῦ τριημέρου διεθνοῦς διεπιστημονικοῦ οἰκουμενικοῦ συνεδρίου, ποὺ ὅργάνωσαν στὴν Θεοσαλονίκη, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, ἀπὸ κοινοῦ τὸ Κέντρο Οἰκουμενικῶν, Τεραποστολικῶν καὶ Περιβαλλοντικῶν Μελετῶν «Μητρ. Παντελεήμων Παπαγεωργίου» (CEMES) καὶ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Χριστιανικὸ Πολιτικὸ Κίνημα SALLUX, μὲ θέμα: «Ἡ Οἰκονομικὴ καὶ Προσφυγικὴ Κρίση. Οἱ Πολιτικές, Θρησκευτικὲς καὶ Πνευματικὲς Διαστάσεις».

Τὸ συνέδριο ἔκεινησε τὴν Τετάρτη 21.2.2018, μὲ τὴ συμετοχὴν προπτυχιακῶν καὶ μεταπτυχιακῶν φοιτητῶν τοῦ ΑΠΘ καὶ τὴν εἰσαγωγικὴ ὄμιλία τοῦ Προέδρου τοῦ CEMES, Ὁμοτ. Καθ. κ. Πέτρου Βασιλειάδη, ὁ δόποιος ἔκανε μία εἰσαγωγικὴ ἀναφορὰ στὴν παροῦσα κατάσταση καὶ τοὺς στόχους τοῦ συνεδρίου (οἰκουμενικό, διεπιστημονικό, καὶ κυρίως ἀναλυτικὸ τῶν αἰτίων καὶ συνεπειῶν ἀπὸ χριστιανικῆς πλευρᾶς τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος, ἀλλὰ καὶ οἰκονομική, οἰκολογικὴ καὶ διαθρησκειακὴ διάσταση).

Στη συνέχεια διαβάστηκε τὸ μήνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ δόποιου τελούσε τὸ συνέδριο. Χαιρετισμοὺς ἀπτήθυνναν οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἑλλάδα κ. Ἰωάννη Σπιτέρη π. Ἀγαπητός, ὁ πρόεδρος τοῦ Πανελλήνιου

Εύαγγελικοῦ Συνδέσμου κ. Γεώργιος Καλοτεράκης, ὁ Κοσμήτορας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ Μίλτιάδης Κωνσταντίνου καὶ ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ SALLUX κ. Christiaan Meinen.

Στὴν πρώτη συνεδρία, ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Ἐπισκόπου Ἀμορίου κ. Νικηφόρου, μίλησαν ὁ καθηγητής τοῦ Τιμίου Σταυροῦ π. Ἐμμανουὴλ Κλάψης, ὁ Δρ. Κώστας Μυγδάλης, σύμβουλος τῆς Διακονοβουλευτικῆς Συνέλευσης τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ὁ Δρ. Paul Mills, ἐκπρόσωπος τοῦ κινήματος Relational Thinking. “Ολοὶ τοὺς ἀνέλυσαν τὴν παροῦσα κρίσι, ὁ καθένας ἀπὸ τὴν δική του σκοπιά, καὶ ἡ συνεδρία ὀλοκληρώθηκε μὲ γόνιμο διάλογο μεταξὺ τῶν συνέδρων.

Ἀκολούθησε ἡ δεύτερη συνεδρία ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ κοσμήτορα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Μίλτιάδης Κωνσταντίνου, στὴν ὁποίᾳ τρεῖς ἔξέχοντες ὄμιλοι τέθησαν: ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Σωτηριαδῆς, Γραμματέας τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων, Διαχριστιανῶν καὶ Διαθρησκειακῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ὁ δόποιος μετέφερε καὶ τὶς εὐλογίες τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Τερψινούμου), ὁ ὁμότυμος καθ. τῆς Χαϊδελβέργης κ. Ulrich Duchrow, ἐκπρόσωπος τοῦ Kairos Europa καὶ ὁ Δρ. Λουκᾶς Ἀνδριανός, σύμβουλος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν παρουσίασαν ὁ καθένας τὸν φορέα ποὺ ἐκπροσωπεῖ καὶ πῶς ἐνεργοῦν πάνω στὰ θέματα τῆς παρούσης κρίσεως.

Στὴν ἀπογευματινὴ συνεδρία παρουσιάστηκε ζωντανὰ τὸ ἔργο τῆς Υπάτης Ἀρμοστείας τοῦ ΟΗΕ γιὰ τοὺς πρόσφυγες ἀπὸ τὸν κ. Vincent Briard. Στὴ συνέχεια πῆραν τὸν λόγο ἀντιπρόσωποι ὄμιάδων καὶ κινήσεων ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὸ προσφυ-

γικό/μεταναστευτικὸ πρόβλημα, ἀπὸ τὴν Caritas Hellas ἡ καὶ Μαρία Κουτάτζη καὶ ἀπὸ τὸν Πανελλήνιο Εὐαγγελικὸ Σύνδεσμο ὁ κ. Φώτης Ρωμαῖος. Ἀκολούθησαν προσωπικὲς μαρτυρίες προσφύγων ἀπὸ κοντινὰ κέντρα ὑποδοχῆς καὶ ἀπὸ καταυλισμοὺς τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τὸν κ. Howard Stern, μὲ παρέμβαση καὶ τοῦ κ. Auke van der Helm, ποὺ μετέφερε τὴν ὀπτικὴ ἐνὸς χριστιανοῦ τῆς Όλλανδίας. Ἀπὸ τὶς σημαντικότερες στιγμὲς τοῦ συνεδρίου ἦταν οἱ μαρτυρίες τῶν ἴδιων τῶν προσφύγων, χριστιανῶν καὶ μουσουλμάνων. Ἰρακινὸς πρόσφυγας, ποὺ ἔχασε τὴ γυναῖκα καὶ τὰ τέσσερα ἀδέρφια του, ἥρθε στὴν Ἑλλάδα μὲ τὰ ὑπόλοιπα παιδιά καὶ τοὺς συγγενεῖς του ποὺ ἐπιβίωσαν.

Στὴν πρώτη συνεδρία τῆς δεύτερης μέρας (Πέμπτη, 22.2.2018), ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ ὅμοτ. καθ. τῆς Χαϊδελβέργης κ. Ulrich Duchrow καὶ τῆς Ἀναπλ. Καθ. κ. Νίκης Παπαγεωργίου, εὐρωβουλευτὲς καὶ μέλη χριστιανικῶν πολιτικῶν κινήσεων τῆς Εὐρώπης παρουσίασαν τὶς δραστηριότητες καὶ τὸ δράμα γιὰ τὴν Εὐρώπη μὲ βάση τὶς χριστιανικὲς ἀξίες. Ὁ Σλοβάκος εὐρωβουλευτής καὶ Πρόεδρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Χριστιανικῆς Πολιτικῆς Κίνησης (ECPM) κ. Branislav Škripek ἀναφέρθηκε στὸ δράμα τῆς ECPM καὶ στὸ μέλλον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης. Ὁ κ. Christiaan Meinen ἀνέγνωσε τὴν εἰσήγηση τοῦ ἀσθενοῦντος ἐκτελεστικοῦ διευθυντοῦ τῆς SALLUX κ. Johannes de Jong, μὲ θέμα: «Πολιτισμὸς τῆς ἐλευθερίας. Τὸ SALLUX (ἄλας καὶ φῶς τοῦ κόσμου) ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Εὐρώπης». Τέλος, ὁ χριστιανὸς οἰκονομολόγος Δρ. Paul Mills ἀνέπτυξε τὸ δράμα τοῦ κινήματος Relational Thinking γιὰ ἔνα συν-ομόσπονδο χαρακτῆρα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ποὺ στοχεύει σὲ

ἰσχυρὴ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, ἀλλὰ μὲ ἰσχυρὰ κράτη-μέλη, ἔνα σχέδιο δηλαδὴ εὐρωπαϊκῆς ὀλοκλήρωσης ποὺ θὰ βασίζεται καὶ διοικητικὰ ἀλλὰ καὶ οἰκονομικὰ στὶς ἀνθρώπινες σχέσεις (relational plan for Europe).

Ἀκολούθησε ἡ δεύτερη συνεδρία μὲ τὸ γενικὸ θέμα: «Οἱ Ἐκκλησίες καὶ τὸ ὄραμα τους γιὰ τὴν Εὐρώπη πέρα ἀπὸ τὴν κρίση», ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρονάβα καὶ τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ἐκ τῶν χορηγῶν τοῦ συνεδρίου ἴδρυματος Stichting Gave, κ. Auke der Helm. Πρῶτος ὅμιλητης ἦταν ὁ Σεβασμιωτάτος Μητροπολίτης N. Ἰωνίας, Φιλαδελφείας, Ἡρακλείου καὶ Χαλκηδόνος κ. Γαβριήλ, ὁ ὅποιος εἰσηγήθηκε τὸ θέμα: «Ἡ Ὁρθόδοξη θεώρηση γιὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ προσφυγικὴν κρίσην. Τὸ ὄραμα γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης». Ἀκολούθησε ὁ Γραμματέας μελέτης οἰκονομικῆς καὶ οἰκολογικῆς δικαιοσύνης τοῦ Συμβουλίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (CEC), Rev. Dr. Peter Pavlovic, ὁ ὅποιος παρουσίασε τὸ ὄραμα τοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν ὀλοκλήρωση μὲ βιώσιμη καὶ ἀειφόρῳ ἀνάπτυξη. Τρίτος ὅμιλητης ἦταν ὁ Γενικὸς Γραμματέας τῆς κοινότητας τοῦ Ἅγιου Αἰγιδίου (Sant' Egidio) Dr. Cesare Zucconi, ὁ ὅποιος ἀνέλυσε τὸ θεολογικὸ σκεπτικὸ καὶ τὴ δράση τῆς κοινότητας ἀναφορικὰ μὲ τὰ θέματα τοῦ συνεδρίου. Τελευταῖος ὅμιλητης ἦταν ὁ ἀκτιβιστής Daniel Farzad, ὁ ὅποιος μέσω τηλεδιασκέψεως (skype) ἀναφέρθηκε στὰ προβλήματα τῶν χριστιανῶν στὴ Μέση Ἀνατολή, στὸ μέλλον τῆς κοιτίδας αὐτῆς τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, στὰ προβλήματα θρησκευτικῆς ἐλευθερίας στὴν περιοχή, ἀλλὰ καὶ στὸ πῶς θὰ μποροῦσαν ἡ Εὐρώπη καὶ οἱ Ἐκκλησίες νὰ βοηθήσουν.

Τὸ μεσημέρι οἱ σύνεδροι ἐπισκέφτηκαν τὸ Day Centre, μία δομὴ προσφορᾶς στοὺς πρόσφυγες καὶ μετανάστες τῆς Πανελλήνιας Εὐαγγελικῆς Ἐνώσεως, ποὺ λειτουργεῖ ἐθελοντικὰ στὴν περιοχὴ τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ τῆς Θεσσαλονίκης κάθε Τρίτη καὶ Πέμπτη κατὰ τὶς ἡμερήσιες ὥρες ἐργασίας.

Τὸ ἀπόγευμα διεξήχθη ἡ καταληκτικὴ συνεδρία πρὸς τὸ κοινό της πόλεως στὴν αἴθουσα «Μ. Ἀναγνωστάκης» τοῦ Δήμου Θεσσαλονίκης, ἡ ὅποια περιελάμβανε τὴν ἀνάγνωση τοῦ μηνύματος τοῦ συνεδρίου πρὸς τὶς εὐρωπαϊκές, ἐθνικές καὶ ἐκκλησιαστικές ἀρχές, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐρύτερο κοινό, καθὼς καὶ τὸ πολιτικὸ πάνελ μὲ θέμα: «Δημοκρατία, οἰκονομικὴ καὶ προσφυγικὴ κρίση καὶ λαϊκισμός», μὲ συντονιστές τὸ μέλος τοῦ CEMES καὶ τῆς ὁργανωτικῆς ἐπιπροπῆς τοῦ συνεδρίου κ. Nίκο Κοσμίδη καὶ τὸν δημοσιογράφο τοῦ Economist ἐπί θρησκευτικῶν θεμάτων κ. Bruce Clark. Στὸ πάνελ μετεῖχαν ἐκπρόσωποι τῶν κομμάτων μὲ ἐκπροσώπηση στὸ εὐρωποινοβούλιο, ἀπὸ τὰ ὅποια ἀνταποκρίθηκαν κατὰ σειρὰ τῶν ὅμιλῶν τους ἡ κ. Νάντια Βαλαβάνη ἀπὸ τὴν ΛΑΕ/EUL NGL, ὁ κ. Σταύρος Καλαφάτης ἀπὸ τὴ ΝΔ/EPP, ὁ κ. Ἰωάννης Βουλγαράκης ἀπὸ τὸν ΣΥΡΙΖΑ/EUL-NGL καὶ ὁ κ. Γεώργιος Ἄρβαντίδης ἀπὸ τὴν ΔΗΣΥ/SD. Παρέμβαση ἔκαναν καὶ οἱ σύνεδροι: ὁ εὐρωβουλευτής καὶ Πρόεδρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Χριστιανικῆς Πολιτικῆς Κίνησης κ. Branislav Skripek καὶ ὁ Δρ. Κώστας Μυγδάλης, σύμβουλος τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Συνέλευσης τῆς Ὁρθοδοξίας. Τὰ κύρια σημεῖα τῶν παρεμβάσεών τους συνόψισε ὁ βετεράνος δημοσιογράφος Bruce Clark.

Τὴν τελευταία ἡμέρα τοῦ συνεδρίου (Παρασκευή, 23 Φεβρουαρίου) οἱ σύνε-

δροι έπισκεφθηκαν μετά από συνεννόηση τίς έγκαταστάσεις προσφύγων και μεταναστών στήν περιοχή Διαβατῶν, δύποτε ένημερώθηκαν από τὸν Διοικητὴ κ. Ὁδυσσέα Μαυροσκαμνίᾳ τῆς Ἀνοιχτῆς Δομῆς Φιλοξενίας Προσφύγων στὰ Διαβατὰ καὶ τὰ στελέχη της γιὰ τὰ προβλήματα καὶ τίς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουν τόσο οἱ πρόσφυγες καὶ μετανάστες, δόσο καὶ οἱ ἐργαζόμενοι ἐκεῖ δημόσιοι λειτουργοί.

Τὸ συνέδριο ἀναμεταδίδοταν ζωντανὰ στὸ διαδίκτυο απὸ τὴν πανεπιστημιακὴ πλατφόρμα <https://www.auth.gr/video/25056>, καὶ τὸ περιεχόμενό του μπορεῖ νὰ ἀναπαραχθεῖ γιὰ ἔναν τουλάχιστον χρόνο.

Μήνυμα τοῦ Συνεδρίου

Τὸ συνέδριο γιὰ τὴν οἰκονομικὴ καὶ προσφυγικὴ κρίση μὲ θέμα: «Ἡ Οἰκονομικὴ καὶ Προσφυγικὴ Κρίση. Πολιτικές, Θρησκευτικὲς καὶ Πνευματικὲς Διαστάσεις», ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴ Θεσσαλονίκη (20-23 Φεβρουαρίου 2018) γιὰ νὰ γιορτάσει τῇ δεύτερῃ ἐπέτειο τῆς οἰκουμενικῆς πρωτοβουλίας τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου, τοῦ Πάπα Ράμιτς Φραγκίσκου καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπίσκοπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμου, νὰ ἐπισκεφθοῦν τῇ Λέσβῳ προκειμένου νὰ εὐαισθητηποιήσουν τὴν παγκόσμια κοινότητα γιὰ τὴν προσφυγικὴ κρίση, παροτρύνει μὲ σεβασμὸ τὶς εὐρωπαϊκὲς καὶ ἑθνικὲς ἡγεσίες τῶν χωρῶν μας νὰ ἐνεργοῦν σύμφωνα μὲ τὶς χριστιανικὲς ἀρχὲς τῶν σχέσεων ἀγάπης καὶ ἀλληλεγγύης στὰ θέματα καὶ τὶς προκλήσεις τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ στήν ἐπίλυση τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος.

Α) Ἀκολουθώντας τὸ πρὸ διετίας παράδειγμα καὶ τὸ οἰκουμενικὸ πνεῦμα τῶν

ἐκκλησιαστικῶν ἥγετῶν μας, ἐκπρόσωποι τῆς πλειοψηφούσας στὴν Ἑλλάδα Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, τῆς ἐν Ἑλλάδι Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πανελλήνιας Εὐαγγελικῆς Συμμαχίας, μὲ τὴ συμμετοχὴ πολιτικῶν καὶ μελῶν τοῦ Ἐλληνικοῦ καὶ Εὐρωπαϊκοῦ κοινοβουλίου, θεολόγων, καὶ ΜΚΟ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἑλλάδος, συσκέφθηκαν απὸ κοινοῦ γιὰ τὰ τρέχοντα προβλήματα τῆς Εὐρώπης.

Β) Ἐχοντας ἀπὸ κοινοῦ συσκεφθεῖ κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου ἀναλύσαμε τόσο τὶς θεολογικὲς δόσο καὶ τὶς πολιτικὲς πτυχὲς τῆς σημερινῆς πολύπλευρης κρίσεως.

Γ) Μὲ βάση τὸν διεπιστημονικὸ χαρακτῆρα αὐτοῦ του συνεδρίου καὶ τὴν ἐκπροσαμένη βούληση γιὰ συνεργασία τῶν χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης, ἀποφασίσαμε νὰ ἀναλάβουμε απὸ κοινοῦ δράση καὶ νὰ ἐδραιώσουμε στενότερες σχέσεις μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, τῶν μελῶν τῶν διαφόρων χριστιανικῶν ὅργανώσεων καὶ τῶν Εὐρωπαίων πολιτῶν.

Μὲ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ἀποφασίσαμε νὰ προτείνουμε γιὰ περαιτέρω συζήτηση τὰ ἀκόλουθα σημεῖα:

α) Θεωρῶντας ὡς βάση τῆς πίστεώς μας ὅτι δημιουργὸς τοῦ κόσμου εἶναι ὁ Θεός, ποὺ φανερώθηκε διὰ τοῦ Υἱοῦ του Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ θέλημά Του ἀποτυπώθηκε στὴν Ἅγια Γραφὴ καὶ τὴν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, αἰσθανόμαστε πὼς ἔχουμε εὐθύνη γιὰ τὴν δημιουργία Του καὶ τὸν κόσμο καὶ τὴν κοινωνία ποὺ μᾶς ἐμπιστεύηται. Αὐτὴ μας ἡ πίστη στὸν Θεὸν μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἐνώσουμε τὶς δυνάμεις μας ὡς χριστιανοί, ἀσχέτως πρὸς τὴν ποικιλία προσεγγίσεων καὶ λύσεων ποὺ πρεσβεύουμε γιὰ τὴν κοινωνία καὶ τὶς προκλήσεις τῆς.

β) Θεωροῦμε ὡς χριστιανοὶ ὅτι ἔχουμε εὐθύνη νὰ προωθήσουμε πολιτικὲς λύσεις

στὴν Εὐρώπη, συμμετέχοντας ἐνεργὰ στὸν δημόσιο διάλογο γιὰ τὶς οἰκονομικὲς πολιτικὲς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης, τὴν προσφυγικὴ κρίση καὶ φυσικὰ γιὰ τὸ μέλλον τῆς εὐρωπαϊκῆς ὀλοκλήρωσης.

γ) Ἐπισημαίνουμε ὅτι οἱ χριστιανικὲς ΜΚΟ καὶ οἱ χριστιανοὶ πολιτικοὶ προσπαθοῦν νὰ ἀνταποκριθοῦν στὴν πολύμορφη κρίση ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ κοινωνία μας. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ὑπῆρξαν μέχρι σήμερα πολλὲς εὐκαιρίες προβληματισμοῦ γιὰ τὶς εὐρύτερες θρησκευτικές, πνευματικές, πολιτικές καὶ οἰκονομικές συνέπειες τῆς κρίσεως σὲ ἔνα εὐρύτερο οἰκουμενικὸ πλαίσιο, προσπαθήσαμε σὲ αὐτὸ τὸ συνέδριο νὰ ἀνταποκριθοῦμε σὲ αὐτή μας τὴν εὐθύνην. Πιστεύουμε ὅτι στὸ συνέδριο αὐτό, μὲ τὴ βοήθεια πολιτικῶν, θεολόγων, κοινωνιολόγων, οἰκονομολόγων καὶ ἀκτιβιστῶν τόσο κοσμικῶν ὅσο καὶ ἐκκλησιαστικῶν κινήσεων, ἀναδείχθηκε μία σαφῆς καὶ ἀξιόπιστη εἰκόνα ἐνὸς φαινόμενου, ποὺ ἀπαιτεῖ εἰλικρινῆ ἀπάντηση ἐκ μέρους τοῦ τῆς ἡγεσίας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως ὅσο καὶ τῶν Ἑκκλησιῶν τῆς.

δ) Δηλώνουμε ὅτι οἱ χριστιανοὶ στὴν Εὐρώπῃ ἔχουν ἐπανειλημένα ἐπιβεβαιώσει ὅτι εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἐργασθοῦν ἀπὸ κοινοῦ μὲ ὅλους τους ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως, ἀλλὰ καὶ μὲ ἄλλα θεσμικὰ ὅργανα (πολιτικά, κοινωνικὰ κ.λπ.), ποὺ πρεσβεύουν τὶς ἴδιες ἡθικὲς ἀξίες, ἀκόμη καὶ ἀν ἔχουν διαφορετικὲς πολιτικές πεποιθήσεις. Χριστιανοὶ ἀκτιβιστὲς καὶ πολιτικοὶ ἔχουν ἀπὸ κοινοῦ εὐθύνη γιὰ τὴν ἐπίλυση τῆς κρίσης αὐτοῦ τοῦ πλανήτη μὲ ἄλλους ἀνθρώπους, εἴτε αὐτοὶ εἶναι ἀνθρωποι τῆς πίστεως εἴτε ὥχι.

ε) Ὡς χριστιανοὶ πιστεύουμε ὅτι καλούμαστε ὅλοι νὰ συμμετέχουμε ἐνεργὰ σὲ ὅποιεσδήποτε ἐνέργειες καὶ δράσεις ποὺ

ὑποστηρίζουν τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια, τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τὰ δικαιώματα τῶν προσφύγων σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Ὡς ἐκ τούτου, θεωροῦμε ὑποχρέωσή μας νὰ συμβάλουμε στὴν ὑπερνίκηση τῶν διαιρέσεων τοῦ κόσμου, στὴν ἐπίλυση τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ πλέον ὁρατὸ παράδειγμα τῆς παρούσης κρίσεως.

στ) Ἀναγνωρίζουμε καὶ ὑπογραφαὶ ζουμε τῇ δύσκολῃ κατάστασῃ τῶν μειονοτικῶν ὄμαδων, χριστιανῶν, Yezidi καὶ ἄλλων, σὲ ἔναν μουσουλμανικὸ κυρίως πληθυσμὸ μέσα στὰ προσφυγικὰ κέντρα σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη. Οἱ παρενοχλήσεις, οἱ ἐπιθέσεις, οἱ βιασμοί, οἱ ἀπειλές καὶ ἐνίστε ἡ ἀδικηματοχείριση, καὶ κυρίως ἡ μάστιγα τῶν λαθρεμπόρων τῶν προσφύγων, πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζονται ἀποφασιστικὰ ἀπὸ τὶς ἀρχές. Τὸ ἴδιο φυσικὰ ἰσχύει καὶ γιὰ τὶς μὴ χριστιανικὲς ὄμαδες προσφύγων καὶ μεταναστῶν. Ὡς χριστιανοὶ ἀπαιτοῦμε ἱκανοποιητικὴ ἀντιμετώπιση αὐτῶν τῶν θεμάτων μὲ βάση τοὺς ἰσχύοντες διεθνεῖς νόμους καὶ συνθῆκες ποὺ εἶναι σὲ ἰσχύ. Τέλος:

ζ) Ζητοῦμε νὰ ληφθεῖ σοβαρὰ ὑπόψη ἡ χριστιανικὴ προοπτικὴ γιὰ τὸ οἰκονομικὸ ζῆτημα, μὲ βάση τὶς χριστιανικὲς ἀρχές καὶ ἀξίες, ποὺ βρίσκονται πέραν τοῦ παλαιοῦ διπόλου τοῦ πολιτικοῦ διαλόγου μεταξὺ καπιταλισμοῦ καὶ σοσιαλισμοῦ, ἀφοῦ ἐστιάζουν ὅχι στὴν διαδικασία παραγωγῆς καὶ διανομῆς τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ στὴν πηγή τους, τὸν Θεό («τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Οἱ καποιοῦντες καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ», Ψαλμ. 24.1). Πιστεύουμε ὅτι πραγματικὴ οἰκονομία εἶναι μία οἰκονομία ποὺ βασίζεται στὶς σχέσεις.

“Ολες οἱ παραπάνω ἀνησυχίες καὶ οἱ προβληματισμοὶ ποὺ συζητήθηκαν στὸ συνέδριο εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφασιστικότητας τῶν χριστιανῶν νὰ ἀντιμετωπίσουν

ἀπὸ τὴν ὀπτικὴ γωνία τῶν περιθωριοποιημένων καὶ καταπιεσμένων ἀτόμων τὴν ἄμαρτια στὴ συλλογική τῆς διάσταση ὃς δομικὸ κακό, ποὺ ἐκφράζεται μὲ τὶς ἀλληλένδετες σύγχρονες κρίσεις, τόσο τὴν προσφυγικὴ ὅσο καὶ τὴν οἰκονομική. Οἱ χριστιανοὶ στὴν Εὐρώπη καλούμαστε νὰ ἀναγνωρίσουμε τὴν ἄμαρτωλὴ φύση ὅλων τῶν μορφῶν διακρίσεων καὶ νὰ μεταμορφώσουμε ὅλες τὶς ἄδικες κοινωνικὲς δομές, προστατεύοντας ἔτσι τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας.

Π. Βασιλειάδης
‘Ομ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

ΜΑΡΤΙΟΣ

‘Ημερίδα μὲ θέμα:
«Ἄγια καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς
‘Ορθοδόξου Ἐκκλησίας: Ἐπίτευγμα
Ἐνότητας ἢ Διαιρέσεως Ἀλλοθι;»

Τὸ Τμῆμα Θεολογίας τοῦ ΑΠΘ διοργάνωσε ‘Ημερίδα μὲ θέμα: «Ἄγια καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς ‘Ορθοδόξου Ἐκκλησίας: Ἐπίτευγμα Ἐνότητας ἢ Διαιρέσεως Ἀλλοθι;» τὴν Πέμπτη 1η Μαρτίου 2018 στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ ΑΠΘ.

«Ἡ ζωὴ πρὸ τὸν θάνατο:
εῦ ζῆν καὶ εῦ θνήσκειν» -

Διεπιστημονικὸ Συμπόσιο στὴν Ο.Α.Κ.

‘Η Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης (OAK), ἡ Σχολὴ Ἐπιστημῶν ‘Υγείας Πανεπιστημίου Κρήτης, ἡ Σχολὴ Ἐπιστημῶν ‘Υγείας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τὸ Ἑργαστήριο Βιοηθικῆς Πανεπιστημίου Κρήτης, τὸ Ἰδρυμα Τεχνολογίας καὶ Ἐρευνας (ITE Κρήτης), τὸ Τμῆμα Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Πατρῶν καὶ ἡ Ἐθνικὴ Σχολὴ Δημόσιας ‘Υγείας διοργάνωσαν Διεπιστημονικὸ Συμπόσιο μὲ θέμα: «Ἡ ζωὴ πρὸ τὸν θάνατο: εῦ ζῆν καὶ εῦ θνήσκειν» στὶς ἐγκαταστάσεις τῆς OAK (Κολυμπάρι Χανίων) ἀπὸ 29 Μαρτίου ἕως 1 Ἀπριλίου 2018, τὸ δόποιο ἀποτελεῖ τὴ δεύτερη συνάντηση τοῦ Διεπιστημονικοῦ Συμποσίου μὲ θέμα: «Πότε πρέπει νὰ πεθαίνουμε;», ποὺ πραγματοποιήθηκε στὸ Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων ἀπὸ 28 ἕως 30 Ἀπριλίου 2017.

‘Ημερίδα
μὲ θέμα «Θρησκευτικὲς μειονότητες,
τοπικὰ πνευματικὰ ορεύματα
καὶ αὐτοκρατορικὴ Ὁρθοδοξία
στὸ πρώτῳ Βυζάντιο (5ος-6ος αἰ.)»

Μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐπίσκεψη μέσῳ Erasmus τοῦ κ. Andreas Müller, καθηγητῆς Ἐκκλη-

σιαστικής Ιστορίας τῆς Εὐαγγελικής Θεολογικής Σχολής τοῦ Παν/μίου Κιέλου, δόργαινώθηκε τὴ Δευτέρᾳ 12 Μαρτίου 2018, στὴν Θεολογική Σχολή (Πανεπιστημούπολη), Ἡμερίδα μὲ θέμα: «Θρησκευτικὲς μειονότητες, τοπικὰ πνευματικὰ ρεύματα καὶ αὐτοκρατορικὴ Ὁρθοδοξία στὸ πρώιμο Βυζάντιο (5ος-6ος αἰ.).» Ὁ κ. Andreas Müller, καθηγητὴς Ἐκκλησιαστικῆς Ιστορίας Παν/μίου Κιέλου, Κοσμήτορας Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Ἡ ἐκκλησιαστικὴ πολιτικὴ τοῦ αὐτοκράτορα Ἰουστινιανοῦ Α' σχετικὰ μὲ τὸν μοναχισμό». Ἡ κα Ρέα Ματσάγκου, (ΕΔΙΠ, Τμ. Ιστορίας, Ἀρχαιολογίας καὶ Κοινωνικῆς Ἀνθρωπολογίας, Παν/μίου Θεοσπαλίας, ὑπ. Δρ. Παν/μίου Leiden), ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Ἐγγεια ἰδιοκτησία καὶ αὐτοκρατορικὴ Ὁρθοδοξία: οἱ νόμοι ἐνάντια στὰ δικαιώματα ἰδιοκτησίας τῶν Μανιχαίων». Ὁ Δημήτριος Μόσχος, ἀναπλ. Καθηγητὴς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ιστορίας ΕΚΠΑ, ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Δυαρχικὰ ρεύματα στὴ Μέση Ἀνατολὴ τοῦ βου αἰῶνα καὶ οἱ πόλ-

τικές τους συνέπειες» καὶ ὁ κ. Νίκος Κουρεμένος, Δρ. Κοπτικῶν Σπουδῶν, μεταδιδακτορικὸς ἔρευνητής, τὸ θέμα: «”Οψεις τῆς Χριστιανικῆς πολυμορφίας στὴν πρώιμη Βυζαντινὴ Αἴγυπτο: ἡ περίπτωση τῆς ἐπιβίωσης τοῦ Μελιτιανοῦ σχίσματος».

*Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα
«Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821
καὶ ἡ ἐπίδρασή της στὴ διαμόρφωση
τοῦ Νέου Ἑλληνικοῦ Κράτους»*

Τὴν Πέμπτη 29 Μαρτίου 2018 πραγματοποιήθηκε Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα μὲ θέμα: «Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 καὶ ἡ ἐπίδρασή της στὴ διαμόρφωση τοῦ Νέου Ἑλληνικοῦ Κράτους» στὴν Αἴθουσα Ὁπτικο-ακουστικῆς Διδασκαλίας (Κτήριο Θεολογικῆς Σχολῆς).

Εἰσηγητὲς ἦταν ὁ πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Μεταλληνός, |Ομότιμος Καθηγητὴς Τμῆματος Θεολογίας ΕΚΠΑ, ὁ Καθηγητὴς καὶ Πρόεδρος τοῦ Τμῆματος Κοινωνικῆς Θεολογίας ΕΚΠΑ Σωτήριος Δεσπότης καὶ ἡ κα Άθηνᾶ Κονταλῆ, Δρ. Θεολογίας.